

పనిలో మునిగిపోయిన వారికి బాధలకు
సమయం ఉండదు.

-విలియం బ్లాక్

జలవివాదాలు సృష్టించకండి!

చ యేదేమే పనికి గూర్చి తెలుసుకోవడం వివేకం, ఎలా చేయాలో తెలుసుకోవడం నైపుణ్యం, పూర్తిచేయడం సామర్థ్యం. ఇందు లో ఆచూకానవనాశాత్వంతో వ్యవధి లేవను జరిగినా ఫలితాలు దారుణంగా ఉంటాయి. కీలక పదవల్లనే ఉన్నవారు కోట్లాది మందికి సంబంధించిన సమస్యలకు పరిష్కారం చూపడానికి ఉండేదరవాణాతోనే, పొరపాటు గానే లేక కావాల్సిన వ్యవహారంతో నిర్ణయాల తీసుకుంటే జరిగే పరిణామాలు ఊహించవచ్చు. అందుకే గతంలో పాలకులు కొన్ని కీలక విషయాలలో ఎంతో దూర్భాగ్యతతో ఆలోచించి అనేక స్థాయిల వర్చిలిని సమగ్ర ఆధ్వర్యంలోనే కనీ ఔవిషయంలో లాభోష్టా విజ్ఞులందరినూ దృష్టిలో ఉంచుకొని నిర్ణయాలు తీసుకునేవారు. ముఖ్యంగా నీటి వివాదాల విషయంలో ఆపరిమితి జాప్యానికి అవకాశ మిచ్చినా నిర్ణయాలు కొంతమరకైనా సామరస్యంగా ఉండేలా చూసుకునేవారు. మిగతా పాలకులు ఎలావున్నా నీటి సమస్య పరిష్కరించడంలో కేంద్రపక్షాలు ఎంతో జాగ్రత్తలు తీసుకోవాల్సిన అవసరం గలది. ఏ రాష్ట్రాలకు అన్యాయం జరగకుండా పాలాల్సిన గురుతర దృష్టత వారిపై ఉండాలి. అందులో ఎలాంటి తప్పులు జరిగినా, జరిగినట్లు ఏ ప్రాంత ప్రజలు భావించినా విద్వేషాలు పెరిగిపోతాయి. వీటిని రెచ్చగొట్టడానికి ఎలాగో కొందరు ఉండనే ఉంటారు. కావేసినది అలాగే విషమంలో కట్టా ఉండే, తమకనాడు మధ్య జరిగిన, జరుగుతున్న వివాదాలు ప్రజల మధ్య పెరిగిన విద్వేషాలన్నీ రగులుతునే ఉంది. తెలుగు రాష్ట్రాల మధ్య కనీ విదేశాల పొడచూపే అవకాశాలు కన్పిస్తున్నాయి. ముఖ్యంగా పోలవరం దృక్పథం అత్తు విషయంలోనే. ముప్పాడు విషయంలోనే అభ్యంతరాలు వరంధర కొనసాగుతునే ఉంది. పోలవరం ఏ ముహూర్తాన ప్రారంభించాలోకాని అడ్డంకుల మీద అడ్డంకులు పెస్తున్నాయి. ఇప్పటికీ అది రాష్ట్రాల వ్యూహాత్మకతలో విప్పలేదే వరకేనీ ఎగువమన్నని అప్పటికప్పుడు దానికి మోకాల్పొడొందుకు ప్రయత్నాలు చేస్తునే ఉన్నాయి. ఎందుమైనా స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుంచి సాగినారు, తూగినారు విషయంలో తెలుగు రాష్ట్రాలకు న్యాయం జరగలేదేమోననిపిస్తున్నది. ప్రపంచంలో కనీవీ ఎరుగని రీతిలో క్రితంసాగిన దృక్పథ మధ్యలో టాల్డీ ప్రాజెక్టు నిర్మించిన వరంధర ప్రభుత్వం తెలంగాణకు అన్యాయం చేసినందునే చెప్పొచ్చు. అప్పుడు ఎందరు నాన్న కలెక్టరు అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేసినా నిర్వాణాని ఆవరణకోయా రు. వాస్తవంగా చూసినా తెలుగు రాష్ట్రాల్లో విన్నపెద్ద కలిపి నాలుగు వందల నలులకుపైగా పొంగిపొడొస్తున్నాయి. కోట్లాది ఎకరాల్లో బీడుభ్రమణులున్నాయి. కోట్లాది మంది శ్రమజీవులున్నారు. ఇన్నేత్తుగా బీడుభ్రమణులనే నీటిని తరలించడంలో పాలకులు సఫలంకావని చెప్పక తప్పదు. ఇప్పుడు తెలంగాణలో కాశీశ్రీరం ప్రాజెక్టులో పాలు మిషన్ భగదరకుడా భూగర్భజలాలు పెరగడానికి ఎంతో ఉపయోగపడుతున్నది. గతంలో కనీ పార్టీ, అపార్టీ

అని లేకుండా ఎవరు అధికారంలో ఉన్నా సాగునీటి విషయంలో సమన్వయంతోగా వ్యవహరించలేకపోయారని విస్మయపడ్డది. దీనికోసం ఆనాటి పాలకుల వ్యక్తపాతం, అవగాహనాపాతంకొం కొందరు అధికారుల దుర్ముఖకాండాలూ ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కొన్నిప్రాంతాలకు తీరిగి అన్యాయం జరిగింది. ఇందులో ముఖ్యంగాయలసీమ, తెలంగాణతోపాటు ఆంధ్రలోని కొన్ని ఎగువపాతాలకు కూడా ఉన్నాయి. ఇప్పటికీ కరవ, దుర్భిక్షం, చేలసీమ, ఆకలిపావులు, ఆత్మహత్యలతో ఆయా ప్రాంతాలు అల్లాడిపోతున్నాయి. అతీవెడ సేటి వనరులు అనుచు కృష్ణాగోదారి నదులు రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల నుంచి క్రవహిస్తున్నా బంగారం వంటి సాంఘికసంస్థల భూమివ్యాపకాలు ఆరుగాలకు కష్టపడి రక్షించిందిచి వంటలను వండించేక్రమజీవులున్నా కేవలం సాగునీటి సౌకర్యం లేని కాండాల సరిహద్దుగల పుత్తూరున్నది. నీటికి యేకాక్షరమైన ఎకరాలకు నిరపోయే వేలాది టీఎంసీలు నీరు కట్టడంలో సముద్రం పాలవుతున్నది. ఇంకొకపక్క వేలాది గ్రామాలు గుర్కిడు మండినీటి కోసం అల్లాడుతున్నాయి. తెలుగు రాష్ట్రాలలో మొత్తం దాదాపు నాలుగుకోట్లు ఎకరాల సాగుభూమిలో సగానికి కూడా నీరు అందించలేకపోతున్నాం. ఇందులో చాలా వ్యత్యాసాలున్నాయి. కొన్నిజిల్లాల్లో సాగుభూమిలో ఇరవై శాతానికి నీరు అందుతుంటే మరికొన్ని జిల్లాల్లో అరవై ఐదు శాతానికీపైగా నీరు అందిస్తున్నాం. దీనికోసం ఒకనాడు వ్యవసాయసంఘంంలో ఆత్మతంత్రప్రాధాన్యత వహించిన చిన్ననీటి కుంటలు, చెరువుల పరిశీలి దారుణంగా తయారవుతున్నది. వరదల్లో తెగిపోయిన ఈ చిన్ననీటి ననరులకు మరపుతున్న లేక పూడ్చావారు నీరు మరీకొన్ని వారు కోసమో, లేక ఇళ్ల పట్టాకోసమో ఆక్రమణకుగురై వేలాది చిన్ననీటి వనరులు కట్టించడంబాధాయీయం. రాష్ట్ర పరిశీలకు పరిశీలించినా చిన్ననీటి వనరులకు మన పెద్దలు ఎంతో ప్రాధాన్యత ఇచ్చారు. కాకతీయులు కానీ, ఆ తర్వాతవచ్చిన విజయనగరాధిపతులు శ్రీకృష్ణదేవరాయల కాలం నుంచి సాగునీటికి ముఖ్యంగా చిన్ననీటి వనరులకు అగ్రపేతం వేశారు. వరపు నీరును వృధాగా పోనీయకుండా భౌగోళికంగా ఒక క్రమ పద్ధతిద్వారా నీటిపావులను వ్యవసయ పంపులు చేశారు. వాగులు, వంకలకు అడ్డుకట్ట వేసి నీటిని మట్టిచి చిన్న నీటికుంటలను పంపులు చేయడం, ఇవి నదీతీ ఆలుగుద్దాగా నీటిని మరొక కుంటలోనికి ఇరిగేషన్‌కు కుంటలు, చెరువులు పంపులు చేశారు. వరాల పల్లె వస్తున్న నీటిని అంచనా వేసుకొని చిన్న, పెద్ద చెరువులు నిర్మించారు. వరపునీటితోపాటు నదుల ద్వారా వస్తున్న నీటిని సముద్రంపాలు నకుదాని దివిమెయింలాకోకి తీసుకువచ్చే తెలుగురాష్ట్రాలను సన్మత్యాశ్శయం చేయొచ్చు. నీటి విషయంలో రాజకులాలకు అతీతంగా ఆలోచించాలి. అన్నిప్రాంతాలకు న్యాయంజరిగేలా నిర్ణయాలు తీసుకోవాలి. రాజకులం వక్రలు తీర్చుకోవడానికి నీటివివాదాన్ని ఎగదోయడం ఎవరూ న్యాయం కాదు. నీటి చిన్నిపర్గి లితే ఆ తర్వాత దాన్ని ఆపడం ఎవరితరం కాదు.

సప్తవ్యసన సంక్షోభాన్ని నివారించండి!

మేకిరి దామోదర్

[illegible]

మూఢవిశ్వాసాలూ ధోకపోగా, అవి రూపాంతరం చెంది అన్ని అంశాలకు, దుర్మూలాలకు కారణభూతమవుతున్నాయి. నేటి ప్రజాజనం మద్దతి తామునే ప్రధానం చేసుకుంటూ వనరుల మారినందుకంటే అర్హుని గానీకి విలసిల్లుతుంది. అలాగోళ్ల తాగుతాన్నీ మదంబోతుంటుంది. ఈ మద్దతిపానం మూలంగా నమాజం, ధాదితరంగోగ్రస్తుంగా మారడం నేటి నృపుల కోల్పోతున్న విపాకాల నుండిమారిన మూల్యానికి ఉంది. ఆరోగ్యవంతులైన నమాజునాన్న నిర్విఘ్నం మోకాల్పానికి ఉంది.కాక కోసం గురించి అయితే కీసంగా, వసపంల ముల్లూడే వారు పూర్వంలో చాలా తక్కువగా ఉండే వారు. అంటే వేరేమీ వారు కన్నెక్కి వేరే కాక ఉండవారు. నేడు వాళ్ళు మర్రికొద్దియారు. రోజు కేం కందరికి ముకుమ్మడినందు ఉంటుంది. మనీషికి కేవలం శత్రువులైనా వస్తూ ప్రమాదకరమైనది. కోసం ఎందరో శత్రువులను తెచ్చిపెడుతుంది. ఎన్నో అనర్థాలకు కారణమవుతుంది. తలుపులు

శివనీ కారణం ఉంటేనే కొవ్వొత్తి ప్రదర్శించాలి. మొత్తంగా జాతి ప్రయోజనాలను ఆశించి కొంప కనకరవపవ్వు. ఆగ్రహం, కోపం ప్రదర్శించడానికి కొన్ని మెత్తతలను వద్దవులు గాంధీజీసాక్షాత్తులను పోరాటంలో ప్రదర్శించారు. నల్లవాళ్ళు, మహిమోహం, నిరాశరద్గత, సహాయ నిరాకరణలాంటివి. ఇవి వ్యవస్థలకు, సమాజానికి మేలు చేస్తాయి. కోపం వ్యక్తిగతం కాకూడదు. సమాజ హితానికి తోడ్పడుతుంది. వ్యక్తిగతమనే మార్గం కోపం కావదు. శత్రువే ఏలా అంటే బీదీకి మానసిక అపవరణం కావొచ్చి ప్రదర్శించడం అంటే మనం ఏమిం గానూతు అనుకుంటేనే వాచాని కాపాడాలి అంటే దం లాంటిది. ఎవరిపైనైనా వివరదానికి ఏగ్రగా కాలే నిప్పుకంటే తగిన మన చేతితోనే తీసుకోవడం లాంటిది. నేడు వ్యవస్థ నుం గాజుకును అధిష్టానమునకు ఎంత కఠినంగా, ఎంత పరుషంగా మార్చాడో అంత పేరుపెట్టవలగా భావించవలసింది. ఇలాంటి వారు ఎప్పుడోకప్పుడు పెరిగిపోతున్నారు, ఇది చాలా ప్రమాదకర పరిణామని సమాజం గుర్తించి నడుచుకోవాలి. భావ్యులు విలువను కోసే నైతకం కోసం సమాజంలో వ్యవహరించాల్సిన బాధ్యతలను విస్మరించరు. ఇక పదం ఇది పూర్వం ధనాన్ని రాజులు వారి మేలుకు, ప్రాజెక్టు, ధనాన్ని, ఇదానాలాంటి వస్తువు రూపంలో వసూలు చేసి కొందరు దుర్గినియోగపరిచేవారు. ఇంకొందరు ప్రజల నుకేటం కోసం ఇప్పుడు చేసిన వారున్నారు. అందుకే ఓ సామెత జననానుడిలో ఉంది. 'రాజులు సామెత రాజ్యవారు' అని అంటారు. నేడు కూడా 'ధన ముందు ఇంత జాతి' అంటారు. డబ్బున్నా ఏమైనా చేదుగలం. ఏదైనా సాధించగలమనే దురాశ కలాలి

మరినా రెట్టింపు అవుతుంది తప్ప తగ్గదం లేదు. దనాన్ని సమచింతించడం కోసం పాలతులు ఎన్నో అడ్డదారులు వెతుక్కుంటున్నారు. ధనం మునిషి జీవించడానికి కనీస అవసరాలు తీర్చుకోవడానికి అనేక చాలాగా, ఆ జిజ్ఞాస కోరవద్దండి. అంతేకాదు ధనం కోసం సమాజంలో ఘోరాలు, నేరాలు, వత్సలులు, అంతఃకాలకు ధనం, మద్యమే ప్రధాన కారణం అవుతున్నాయి. పాలతులు అధికార పీఠంకోసం అవినీతి అడ్డదారుల్లో దనాన్ని ధోగు చేసుకోని దానానికి ఎన్నికలలో ఓట్లు కోసం పప్పుబిడ్డాల్లా ఫలభంజంలా జూచుకొని పంది అతరానిని చేపడుతున్నారు. ధనమూ ముహూర్తం వడిన వారివైనా వివిధ దశలో నీ వెంటు దనం రాదు, మంచిని మూతమే పెంచుకోవాలనే న్యూతమే వ్యవహరించాల్సి ఉంది. జలా నేపే వ్యవసరాలలో ఈ ప్రధానమైన నాలుగింటికీవూట జూడం, నేల, దండన లాంటి వ్యవసరాలకు కాదా పాలతులు, పాలతులు లోనవ్వకుండా ఉండే వ్యవసరాలకు కాదా. జూడం బాసిన పడిన వారి ధర్మరాజు రాజ్యాన్ని కుటుంబాన్ని కోల్పోయి అరణ్యాల పాల్తు లారా. అలాగే నీటి సమూహంలో హేటా, కారు రేనులు, గుర్రపు పందల లాంటి మొదలగు వ్యవసరాలు కొనసాగుతున్నే ఉన్నాయి. వీటి మాంసంగా సమజం అపకృతి అప్పుల పాలువుతుంది. అలాగే వేట, పూర్వం రాజులు వేటకు వెళ్లి క్రూర మృగాల బారి నుండి ప్రజలను కాపాడేవారు. నాడు అది విచార వ్యవస్థం. కానీ నేడు ఈ వేట వ్యవస్థంలో పడిన ఉన్నత వర్గాలవారు వస్త్రపోతీ సందర్భం వట్టు ప్రకారం శిక్షార్హులవుతారు. అలా జంతువులను వేటాడి అత్యంతం జింక మానాన్ని, హోదా, గౌరవంకోసం పులి చర్మాల, గోళ్లు, ఏనుగు దంతాల వగైరా పట్ట వ్యర్థాలే వర్హల్లో శిక్షలు అనుభవించిన పెద్దలున్నారు. అటునక కాలంలోనూ ఇంత అనాగరిక వర్తతులు అవసరమా? దండన పూర్వం రాజుల రాజులకు మద్య సాపాత్యంకాక్షతే యుద్ధాలు జరిగివి. కళిన దండనలు ఉండేవి. అమానవీయంగా దండనలు విధించే వారు. నేడు ఎవరి మీద అయిన ఏమైనా కక్ష ఉండి దాన్ని తీర్చుకోవడానికి అనేక వర్తతులు పాలతులు ఉపేక్షిస్తున్నారు. పాలకులకు, ప్రతివక్షాలు, ప్రతివక్షాలు పాలకులు వీరిని రెజిలు గీసి ముద్దార్చు పు విధానాలను అనుబంధిస్తున్నారు. అంతర్జాతీయంగా దేశాల మద్య సాపాత్య కాంక్ష పెరిగిపోతుంది. దేశీయంగా పాలతులు, ప్రతివక్షాలు వైరాలుమద్య కక్షసాధింపు వర్తకులు రూపాంతరం చెందిన దండనలు, శిక్షలు కోసం అవసరమే ఉన్నాయి. పాలతులైనా, పాలకులైనా నేడు దుర్యవ్వసరాలకు లోబడి అశాంతి, అధికారమే. అలాంటి సమాజం బాగుపడదు. ఈ సప్తవ్యవసరాల బాసిన పడిన రైతులు, కూలీలు, స్త్రీలు, గృహిణులు, నిరుద్యోగులు, విద్యార్థులు మొదలగు వర్గాలు అక్కడవత్తులు, వత్సలులు మానసిక దుర్బితులు, ఆర్థిక సాహితీ, ఒత్తిళ్లు పర్వరాశులకీ లోనవుతున్నారు. వారినంశ్య నానాటికీ పెరిగిపోతుంది. వీరికి మానసిక స్వస్థతకుకార్తే సుఖాలును, పాలన విధానాను చెందులే చేపట్టి ఈ జాతీయ సంక్షోభానికి చరమగతి పాడాలి. అప్పుడే ఈ దేశం రాష్ట్రం అంగీకృత, అనందంగా, ప్రశాంతంగా ముగిసే సాగిస్తాను. దీనికి పాలతులు పాలతుల ఉమ్మడి కృషి ఎంతో అవసరం. ●

ఉద్యోగుల సంక్షేమానికి ప్రాధాన్యత పెరగాలి

ప్రళంసా ఫలాన్ని దొందాలంటే మృదువైన మాటలు, ఉపయోగకరమైన చేతల విస్తృతను తప్పక నాటాలి.

ఫ్రాంక్లిన్

ఒక నిర్ణయం తీసుకొని అమలు జరపడం ప్రారంభించాక, బాధ్యతను గురించి పూర్తిగా విస్మరించి, ఫలితంపై నిమగ్నమవటమే నాయకుని లక్షణం.

విలియం జేమ్స్

ప్రజావాక్కు

అడ్డంకులు సబబు కాదు!

[illegible]

కనుమరుగవుతున్న జీవజాలం

అభివృద్ధి పెంపులో మనస్థితి, దేవదత్తునిపై వివిధ కార్యకలాపాల వల్ల భూమిపై ప్రతి సంవత్సరం 4.7 మిలియన్ హెక్టార్ల అడవి వులు కనముగ్గురు అంతంగా ఉన్నాయి. దీనిపై 10క్షల రకాల జంతువు, వృద్ధ జాతులు ఉపయోగం అందుకు నీలబద్ధాయి. 1970-2016 వరకు 68శాతం క్షీరదాలు, చేపలు, పక్షులు, నరసృపాలు, ఉభయచర జీవాజతులు క్షీణించాయి. మరొకపై అడవి జంతువుల వ్యాపారం పెరిగింది. అహారం, వ్యాపారం కోసం అడవి జంతువు వుల్లి, మాంసం వల్ల కృత్రిక వ్యాధులు జంతువుల నుండి మనుషులకు సోకినవిగా ఉన్నాయి. మొక్కలు పెంపకం, కాలవ్యాధి నిర్మితంపడం పర్యావరణాన్ని కాపాడుకోవడమే మన లక్ష్యం.

**-పిన్నింటి బాలాజీరావు, హనుమకొండ
మార్పు రావాలి**

అపార్థిమెంట్ అని వర్గావార నివసస్థానంకూడా. కాబట్టి అపార్థిమెంట్ మనకు ఈ భావన అందరితో కలగాలి. ఏదైనా సమస్య వచ్చినప్పుడు కూడా, ద్వేషభావాల మీదే సందర్శన చేసిన మాట్లాడుకోవాలి. సొంత నిర్ణయాలు తీసుకోకుండా ఏ విషయమైన అందరితోనూ, నిష్టయం తీసుకుంటూ ఏ సమస్య కూడా. నెలనెలా మొదలుకొని అపార్థిమెంట్ ఎంత వసూలు అయింది. ఎంత ఖర్చయిందో వివరంగా నోటీస్ బోర్డులో పొందుపరచడం ఉత్తమ లక్ష్యం. ప్రతినెల మీటింగ్ పెట్టి ఏమైనా సమస్యలుంటే అడిగి తెలుసుకోని పరిష్కారంపైచేరాలి. అంతే కాని ఎందుకు అడిగి పెట్టాలి. నోటీస్ బోర్డులో వివరాల అనివారిత తెలిపాలి. ఖర్చు అయిన వీరినూ అందరితో ఎందుకు చెప్పాలి అని మూర్ఖంగా ప్రవర్తించకూడదు. అపార్థిమెంట్ ఒక రిడికాడు. అందులో నివసించే వారందరినీ సమాన హక్కు ఉం టుందనే విషయం మర్చిపోకూడదు.

-కాయలనాగార్జున, హైదరాబాద్

బైజినెస్లో కలిగిన ప్రయోజనం ఏమిటి?

-డా.డి.వి.జి.శంకరరావు, పార్వతీపురం
దళితబంధుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి

తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని దళిత విద్యాపంతులుకు దళితబంధు పథకంలో ఉన్నత విద్యలను అభ్యసించేలా, నిరుద్యోగినిగా ఉన్న విద్యాపంతులును, వికలాంగులకు ఈ పథకంలో ప్రాధాన్యత కల్పించాలి. దళిత ఉపాధి కమిషన్లుకు పురుగులను గుర్తించాలి. ఉపాధి అవకాశాలలో సమైక్యతను దిద్దుతున్న నిరుద్యోగ దళిత విద్యాపంతులును గుర్తించి ఉపాధి కల్పించాలి.

-ఈదునూరి వెంకటేశ్వర్లు, వరంగల్ జిల్లా

ఎడిట్ పేజీకి..

అధిక, సాంఘిక, రాజకీయ పరిణామాలకు సంబంధించిన విశ్లేషణాత్మక వ్యాసాలు వంపగోరేవారు ఈ కింది ఈ మెయిల్ చిరునామాకు వంపగలరు. e-mail : editpage@vaartha.com

